

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ

काण्डं 3

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चित्तिवर्णनं.....3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं काण्डं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चित्तिवर्णनं

4.3.1.1

अपां॑ त्वे॒मन्थ्॑ सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वो॒द्मन्थ्॑ सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वा॒ भस्मन्थ्॑
सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वा॒ ज्यो॒तिषि॑ सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वा॒ऽयने॑ सा॒दयाम्य॑र्णवे॒ स॒दने॑
सी॒द॒ समु॒द्रे स॒दने॑ सी॒द॒ स॒लिले॑ स॒दने॑ सी॒दा॒पां॑ क्ष॒ये सी॒दा॒पाꣳ
स॒धिषि॑ सी॒दा॒पां॑ त्वा॒ स॒दने॑ सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वा॒ स॒धस्थे॑ सा॒दयाम्य॑पां॒
त्वा॒ पु॒रीषे॑ सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वा॒ यो॒नौ () सा॒दयाम्य॑पां॒ त्वा॒ पा॒थसि॑
सा॒दयामि॑ गा॒यत्री॑ छ॒न्द-स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो॑ जग॒ती॑ छ॒न्दोऽनु॒ष्टुप् छ॒न्दः
प॒ङ्क्तिश्छ॒न्दः॑ । 1

4.3.1.1 - Padam

अ॒पाम् । त्वा॒ । ए॒म॒न् । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ । ओ॒द्म॒न् ।
सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ । भ॒स्म॒न् । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ ।
ज्यो॒ति॒षि॑ । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ । अ॒य॒ने॑ । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒र्ण॒वे॑ ।
स॒द॒ने॑ । सी॒द॒ । स॒मु॒द्रे॑ । स॒द॒ने॑ । सी॒द॒ । स॒लि॒ले॑ । स॒द॒ने॑ । सी॒द॒ ।
अ॒पाम् । क्ष॒यै॑ । सी॒द॒ । अ॒पाम् । स॒धि॒षि॑ । सी॒द॒ । अ॒पाम् । त्वा॒ ।
स॒द॒ने॑ । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ । स॒ध॒स्थ॒ इति॑ स॒ध॒ – स्थे॒ ।
सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ । पु॒री॒षे॑ । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ ।
यो॒नौ॑ () । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒पाम् । त्वा॒ । पा॒थ॒सि॑ । सा॒द॒या॒मि॑ ।
गा॒य॒त्री॑ । छ॒न्दः॑ । त्रि॒ष्टु॒प् । छ॒न्दः॑ । ज॒ग॒ती॑ । छ॒न्दः॑ ।
अ॒नु॒ष्टु॒बि॒त्य॒नु॑ – स्तु॒प् । छ॒न्दः॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । छ॒न्दः॑ । 1 (65)

(यो॒नौ॑ – पञ्च॒दश॑ च) (A1)

4.3.2.1

अ॒यं पु॒रो भु॒व॒स्त॒स्य॑ प्रा॒णो भौ॒वा॒य॒नो॑ व॒स॒न्तः॑ प्रा॒णाय॑नो गाय॒त्री
वा॒स॒न्ती॑ गाय॒त्रि॒यै॑ गाय॒त्रं गाय॑त्रादु॒पां॑ शु॒रु॒पां॑ शो॒स्त्रि॒वृत्॑ त्रि॒वृत्तो॑

रथन्तर॑ रथन्तराद्-वसिष्ठ॑ ऋषिः प्रजापति॑ गृहीतया॑ त्वया॑ प्राणं॑
 गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं॑ दक्षिणा॑ विश्वकर्मा॑ तस्य॑ मनो॑ वैश्वकर्मणं॑ ग्रीष्मो॑
 मानसस्त्रिष्टुग्रैष्मी॑ त्रिष्टुभ॑ ऐडमैडा-दन्तर्यामो॑ ऽन्तर्यामात्॑ पञ्चदशः॑
 पञ्चदशाद्-बृहद्-बृहतो॑ भरद्वाज॑ ऋषिः प्रजापति॑ गृहीतया॑
 त्वया॑ मनो॑ - [] 2

4.3.2.1 - Padam

अयम् । पुरः । भुवः । तस्य । प्राण इति प्र - अनः । भौवायनः ।
 वसन्तः । प्राणायनः । गायत्री । वासन्ती । गायत्रियै । गायत्रम् ।
 गायत्रात् । उपाञ्शुरित्युप - अञ्शुः । उपाञ्शोरित्युप-अञ्शोः ।
 त्रिवृदिति त्रि - वृत् । त्रिवृत इति त्रि - वृतः । रथन्तरमिति
 रथं - तरम् । रथन्तरादिति रथं - तरात् । वसिष्ठः । ऋषिः ।
 प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति - गृहीतया । त्वया । प्राणमिति
 प्र - अनम् । गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र - जाभ्यः । अयम् ।
 दक्षिणा । विश्वकर्मेति विश्व - कर्मा । तस्य । मनः ।

वैश्व॑कर्मणमि॒ति वैश्व॑ – कर्मणम् । ग्री॒ष्मः । मान॑सः । त्रि॒ष्टुक् ।
 ग्रै॒ष्मी । त्रि॒ष्टुभः॑ । ऐ॒डम् । ऐ॒डात् । अ॒न्तर्या॑म इत्यन्तः – या॒मः ।
 अ॒न्तर्या॑मादित्यन्तः – या॒मात् । पञ्च॑दश इति पञ्च – द॒शः ।
 पञ्च॑दशादिति पञ्च–दशात् । बृ॒हत् । बृ॒हतः॑ । भ॒रद्वा॑जः । ऋ॒षिः ।
 प्र॒जाप॑तिगृहीतयेति प्र॒जाप॑ति – गृ॒हीत॑या । त्वया॑ ॥ म॒नः । 2 (50)

4.3.2.2

गृ॒ह्णामि॑ प्र॒जाभ्यो॑ऽयं पश्चाद्–विश्व॑व्यचास्तस्य चक्षु॑र्वैश्व॑व्यचसं
 वर्॒षाणि॑ चाक्षु॑षाणि जगती॑ वार्॒षी जग॑त्या ऋ॒क्षम॑मृ॒क्षमाच्छु॑क्रः
 शु॒क्राथ् स॑प्तदशः स॑प्तदशाद्–वै॒रूपं॑ वै॒रूपाद्–वि॒श्वामि॑त्र ऋ॒षिः
 प्र॒जाप॑ति गृहीतया॑ त्वया॑ चक्षु॑र्गृह्णामि प्र॒जाभ्य॑ इ॒दमु॑त्तराथ् सु॒वस्त॑स्य
 श्रो॒त्रं सौ॒वं श॒रच्छ्रौ॑न्यनु॒ष्टुप्–छा॒रद्य॑नु॒ष्टुभः॑ स्वा॒रं स्वा॒रान्म॑न्थी
 म॒न्थिन॑ एक॒विंश॑ एक॒विंश॑ाद् वै॒राजं॑ वै॒राजा॑ज्ज॒मद॑ग्निर् ऋ॒षिः
 प्र॒जाप॑ति गृहीतया॑ – [] 3

4.3.2.2 - Padam

गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । अयम् । पश्चात् । विश्वव्यचा
इति विश्व – व्यचाः । तस्य । चक्षुः । वैश्वव्यचसमिति
वैश्व – व्यचसम् । वर्षाणि । चाक्षुषाणि । जगती । वार्षी ।
जगत्याः । ऋक्षमम् । ऋक्षमात् । शुक्रः । शुक्रात् । सप्तदश इति
सप्त – दशः । सप्तदशादिति सप्त-दशात् । वैरूपम् । वैरूपात् ।
विश्वामित्र इति विश्व – मित्रः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति
– गृहीतया । त्वया । चक्षुः । गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः ।
इदम् । उत्तरादित्युत् – तरात् । सुवः । तस्य । श्रोत्रम् । सौवम् ।
शरत् । श्रौत्री । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । शारदी । अनुष्टुभ
इत्यनु – स्तुभः । स्वारम् । स्वारात् । मन्थी । मन्थिनः । एकविंश
इत्येक – विंशः । एकविंशादित्येक – विंशात् । वैराजम् ।
वैराजात् । जमदग्निः । ऋषिः ।
प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति – गृहीतया । 3 (50)

4.3.2.3

त्वया श्रोत्रं गृह्णामि प्रजाभ्य इयमुपरि मतिस्तस्यै वाङ्माती हेमन्तो
॥ वाच्यायनः पङ्क्तिर्हैमन्ती पङ्क्त्यै निधनवन्निधनवत आग्रयण
॥ आग्रयणात् त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ त्रिणवत्रयस्त्रिंशाभ्यां शाक्वररैवते
॥ शाक्वररैवताभ्यां विश्वकर्माः ऋषिः प्रजापति गृहीतया त्वया वाचं
गृह्णामि प्रजाभ्यः । 4

4.3.2.3 - Padam

॥ त्वया । श्रोत्रम् । गृह्णामि । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । इयम् । उपरि ।
मतिः । तस्यै । वाक् । माती । हेमन्तः । वाच्यायनः । पङ्क्तिः ।
हैमन्ती । पङ्क्त्यै । निधनवदिति निधन - वत् । निधनवत इति
निधन - वतः । आग्रयणः । आग्रयणात् । त्रिणवत्रयस्त्रिंशाविति
त्रिणव - त्रयस्त्रिंशौ । त्रिणवत्रयस्त्रिंशाभ्यामिति
त्रिणव - त्रयस्त्रिंशाभ्याम् । शाक्वररैवते इति शाक्वर - रैवते ।
शाक्वररैवताभ्यामिति शाक्वर - रैवताभ्याम् । विश्वकर्मेति
विश्व - कर्मा । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति - गृहीतया ।

त्वया॑ । वाच॑म् । गृ॒ह्णामि॑ । प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र – जाभ्यः॑ । 4 (30)

(त्वया॑ म॒नो-ज॒मद॑ग्निर्ऋ॒षिः प्र॒जाप॑तिगृ॒हीतया॑-त्रि॒ंशच्च॑) (A2)

4.3.3.1

प्राची॑ दि॒शां व॑सन्त॑ ऋ॒तूना॑मग्नि॒र्दे॒वता॑ ब्र॒ह्म द्र॑विणं॑ त्रि॒वृथ् स्तो॑मः
स उ॑ पञ्चद॑शव॒र्तनि॑-स्त्र्यवि॒र्वयः॑ कृ॒तम॑यानां॑ पु॒रोवा॑तो वा॒तः सा॒नग॑
ऋ॒षिर्दक्षि॑णा दि॒शां ग्री॒ष्म ऋ॒तूना॑मिन्द्रो॑ दे॒वता॑ क्ष॒त्रं द्र॑विणं॑ पञ्चद॑शः
स्तो॑मः स उ॑ सप्तद॑श व॒र्तनि॑-दि॒त्यवा॑ड्-वय॒स्त्रेता॑ऽयानां॑ दक्षि॒णाद्वा॑तो
वा॒तः स॒नात॑न ऋ॒षिः प्र॒तीची॑ दि॒शां व॑र्षा॑ ऋ॒तूनां॑ विश्वे॑

दे॒वा दे॒वता॑ वि॒ड्-[] 5

4.3.3.1 - Padam

प्राची॑ । दि॒शाम् । व॒सन्तः॑ । ऋ॒तूना॑म् । अ॒ग्निः । दे॒वता॑ । ब्र॒ह्म ।
द्र॑विणम् । त्रि॒वृदि॑ति त्रि – वृत् । स्तो॑मः । सः । उ॑ ।
पञ्चद॑शव॒र्तनिरि॑ति॑ पञ्चद॑श – व॒र्तनिः॑ । त्र्यवि॒रिति॑ त्रि – अ॒विः ।
वयः॑ । कृ॒तम् । अ॒याना॑म् । पु॒रोवा॑त इति॑ पु॒रः – वा॒तः । वा॒तः ।
सा॒नगः॑ । ऋ॒षिः । दक्षि॑णा । दि॒शाम् । ग्री॒ष्मः । ऋ॒तूना॑म् । इन्द्रः॑ ।

दे॒वता॑ । क्ष॒त्रम् । द्र॒विण॑म् । पञ्च॑दश इति॑ पञ्च – द॒शः । स्तो॒मः ।
सः । उ । स॒प्तद॑शव॒र्तनि॑रिति॑ स॒प्तद॑श – व॒र्तनिः॑ । दि॒त्यवा॑डिति॑
दि॒त्य – वा॑ट् । व॒यः । त्रे॒ता॑ । अ॒याना॑म् । दक्षि॑णाद् वा॒त इति॑
दक्षि॑णात् – वा॒तः । वा॒तः । स॒नात॑न इति॑ स॒ना – त॑नः । ऋ॒षिः ।
प्र॒तीची॑ । दि॒शाम् । व॒र्षाः । ऋ॒तूना॑म् । विश्वे॑ । दे॒वाः । दे॒वता॑ ।
विट् । 5 (50)

4.3.3.2

द्र॒विण॑ꣳ स॒प्तद॑श स्तो॒मः स उ॑ वे॒कवि॑ꣳ श॒वर्त॑नि-स्त्रि॒वथ्सो
वयो॑ द्वाप॒रोऽया॑नां पश्चा॒द्वातो॑ वा॒तोऽह॑भू॒न ऋ॒षिरु॑दी॒ची दि॒शाꣳ श॒रद्-
ऋ॒तूनां॑ मि॒त्रावरु॑णौ दे॒वता॑ पु॒ष्टं द्र॒विण॑मे॒कवि॑ꣳशः स्तो॒मः स उ॑
त्रि॒णव॑व॒र्तनि॑-स्तु॒र्यवा॑ड् व॒य आ॑स्क॒न्दो ऽया॑नामु॒त्तरा॑द्-वा॒तो वा॒तः प्र॒त्न
ऋ॒षिरू॒र्ध्वा दि॒शाꣳ हे॑म॒न्तशि॑शिरा॒वृ॒तूनां॑ बृ॒हस्प॑ति॒र्दे॒वता॑ व॒र्चो द्र॒विणं
त्रि॒णव॑ स्तो॒मः स उ॑ त्रय॒स्त्रि॑ꣳश॒वर्त॑निः प॒ष्ठवा॑द्वयो () ऽभि॒भूर॑या॒नां
वि॒ष्वग्वा॑तो वा॒तः सु॒पर्ण॑ ऋ॒षिः पि॒तरः॑ पि॒ताम॑हाः प॒रेऽव॑रे॒ ते नः॑ पा॒न्तु

ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-माशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहृत्यां । 6

4.3.3.2 - Padam

द्रविणम् । सप्तदश इति सप्त - दशः । स्तोमः । सः । उ ।
एकविंशवर्तनिरित्येकविंश - वर्तनिः । त्रिवथ्स इति त्रि-वथ्सः ।
वयः । द्वापरः । अयानाम् । पश्चाद् वात इति पश्चात्-वातः । वातः ।
अहभूनः । ऋषिः । उदीची । दिशाम् । शरत् । ऋतूनाम् ।
मित्रावरुणाविति मित्रा - वरुणौ । देवता । पुष्टम् । द्रविणम् ।
एकविंश इत्येक - विंशः । स्तोमः । सः । उ ।
त्रिणववर्तनिरिति त्रिणव - वर्तनिः । तुर्यवाडिति तुर्य-वाट् । वयः ।
आस्कन्द इत्या - स्कन्दः । अयानाम् । उत्तराद् वात
इत्युत्तरात् - वातः । वातः । प्रत्नः । ऋषिः । ऊर्ध्वा । दिशाम् ।
हेमन्तशिशिराविति हेमन्त - शिशिरौ । ऋतूनाम् । बृहस्पतिः ।
देवता । वर्चः । द्रविणम् । त्रिणव इति त्रि - नवः । स्तोमः । सः ।

उ । त्रयस्त्रिंशवर्तनिरिति त्रयस्त्रिंश - वर्तनिः । पष्ठवादिति
 पष्ठ - वात् । वयः () । अभिभूरित्यभि - भूः । अयानाम् ।
 विष्वग्वात इति विष्वक् - वातः । वातः । सुपर्ण इति सु - पर्णः ।
 ऋषिः । पितरः । पितामहाः । परे । अवरे । ते । नः । पान्तु । ते ।
 नः । अवन्तु । अस्मिन् । ब्रह्मन् । अस्मिन् । क्षत्रे । अस्याम् ।
 आशिषीत्या - शिषि । अस्याम् । पुरोधायामिति पुरः - धायाम् ।
 अस्मिन् । कर्मन् । अस्याम् । देवहृत्यामिति देव-हृत्याम् । 6 (78)
 (विट् - पष्ठवाद् वयो - ऽष्टाविंशतिश्च) (A3)

4.3.4.1

ध्रुवक्षिति - ध्रुवयोनि - ध्रुवाऽसि ध्रुवां योनिमा सीद साध्या ।
 उख्यस्य केतुं प्रथमं पुरस्तादश्विनाऽध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥
 स्वे दक्षे दक्षपितेह सीद देवत्रा पृथिवी बृहती रराणा ।
 स्वासस्था तनुवा सं विशस्व पितेवैधि सूनव आ
 सुशेवाऽश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ कुलायिनी वसुमती
 वयोधा रयिं नो वर्ध बहुलं सुवीरं । 7

4.3.4.1 - Padam

ध्रुव॑क्षि॒तीरि॑ति॒ ध्रुव॑ - क्षि॒तिः । ध्रुव॑यो॒निरि॑ति॒ ध्रुव॑-यो॒निः । ध्रुवा॑ ।
अ॒सि॒ । ध्रुवा॑म् । यो॒निम् ॥ ए॒ति॑ । सी॒द॒ । सा॒ध्या॑ । उ॒ख्य॑स्य ।
के॒तुम् । प्र॒थम॑म् । पु॒रस्ता॑त् ॥ अ॒श्विना॑ ॥ अ॒ध्वर्यू॑ इति॑ । सा॒दय॑ताम् ।
इ॒ह । त्वा॑ । स्वे॑ । दक्षे॑ । दक्ष॑पि॒तेति॑ दक्ष॑ - पि॒ता । इ॒ह । सी॒द॒ ।
देव॑त्रेति॑ देव॑ - त्रा॑ । पृ॒थि॒वी । बृ॒हती॑ । ररा॑णा । स्वा॒स॒स्थेति॑
सु - आ॒स॒स्था॑ । त॒नुवा॑ ॥ स॒मि॒ति॑ । वि॒श॒स्व॒ । पि॒ता । इ॒व॒ । ए॒धि॒ ।
सू॒नवे॑ ॥ ए॒ति॑ । सु॒शे॒वेति॑ सु - शे॒वा ॥ अ॒श्विना॑ ॥ अ॒ध्वर्यू॑ इति॑ ।
सा॒दय॑ताम् । इ॒ह । त्वा॑ । कु॒ला॒यिनी॑ ॥ व॒सु॒मती॑ति॒ वसु॑ - म॒ती॒ ।
वयो॑धा इति॑ वयः - धाः । र॒यि॒म् । नः॑ । वर्ध॑ । ब॒हु॒लम् ।
सु॒वी॒रमि॑ति॒ सु - वी॒रम् । 7 (50)

4.3.4.2

अपा॑मतिं॒ दु॒र्मतिं॑ बा॒धमा॑ना रा॒य॒स्पोषे॑ य॒ज्ञप॑तिमा॒भज॑न्ती सु॒वर्धे॑हि
य॒ज॒मा॒नाय॑ पो॒षम॑श्वि॒नाऽध्व॑र्यू॒ सा॒दय॑तामि॒ह त्वा॑ ।
अ॒ग्नेः॑ पु॒री॒षम॑सि दे॒वया॑नी॒ तां त्वा॑ वि॒श्वे॑ अ॒भि गृ॑णन्तु दे॒वाः ।

स्तोम॑पृ॒ष्ठा घृ॒तव॑ती॒ह सी॒द प्र॒जाव॑दस्मे द्र॒विणा ऽऽ*य॑जस्वा॒श्विना॑
 ऽध्व॑र्यू सा॒दय॑तामि॒ह त्वा॑ । दि॒वो मूर्धा॑ऽसि॒ पृथि॑व्या नाभि॒र्विष्टं॑भनी
 दि॒शाम॑धि॒पत्नी॑ भुव॒नानां॑ । 8

4.3.4.2 - Padam

अपे॑ति । अ॒मति॑म् । दु॒र्मति॑मिति॒ दुः – म॒तिम् । बा॒धमा॑ना । रा॒यः ।
 पो॒षे॑ । य॒ज्ञप॑तिमिति॒ य॒ज्ञ – प॒तिम् । आ॒भज॑न्तीत्या॒ – भ॒जन्ती॑ ।
 सु॒वः । धे॒हि॑ । य॒जमा॑नाय । पो॒षम् । अ॒श्विना॑ । अ॒ध्वर्यू॑ इति॒ ।
 सा॒दय॑ताम् । इ॒ह । त्वा॑ । अ॒ग्नेः॑ । पु॒रीष॑म् । अ॒सि॑ । दे॒वया॑नीति॒
 दे॒व – या॑नी॒ । ताम्॑ । त्वा॑ । वि॒श्वे॑ । अ॒भीति॑ । गृ॒णन्तु॑ । दे॒वाः ।
 स्तोम॑पृ॒ष्ठेति॑ स्तोम॑ – पृ॒ष्ठा । घृ॒तव॑तीति॒ घृ॒त – व॒ती । इ॒ह । सी॒द ।
 प्र॒जाव॑दिति॒ प्र॒जा – व॒त् । अ॒स्मे इति॑ । द्र॒विणा॑ । ए॒ति॑ । य॒जस्व॑ ।
 आ॒श्विना॑ । अ॒ध्वर्यू॑ इति॒ । सा॒दय॑ताम् । इ॒ह । त्वा॑ । दि॒वः । मूर्धा॑ ।
 अ॒सि॑ । पृथि॑व्याः । नाभिः॑ । वि॒ष्टंभ॑नीति॒ वि – स्तं॑भनी । दि॒शाम् ।
 अधि॑पत्नीत्यधि॒ – प॒त्नी॑ । भुव॒नानाम्॑ । 8 (50)

4.3.4.3

ऊ॒र्मि॒र्द्र॒प्सो॑ अ॒पाम॑सि॒ विश्व॑कर्मा॒ त ऋ॑षि॒रश्वि॑ना॒ऽध्व॒र्यू॑ सा॒दय॑तामि॒ह
 त्वा॑ । स॒जू॒र्ऋ॒तुभिः॑ स॒जू॒र्वि॒धाभिः॑ स॒जू॒र्वसु॑भिः स॒जू॒ रु॒द्रैः
 स॒जू॒रा॒दित्यैः॑ स॒जू॒र्विश्वै॑र्दे॒वैः स॒जू॒र्दे॒वैः स॒जू॒र्दे॒वैर्वयो॑-ना॒धैर॒ग्नयै॑ त्वा
 वैश्वान॑रायाश्विना॒ऽध्व॒र्यू॑ सा॒दय॑तामि॒ह त्वा॑ । प्रा॒णं मे॑ पा॒ह्यपा॒नं मे॑ पा॒हि
 व्या॒नं मे॑ पा॒हि चक्षु॑र्म उ॒र्व्या () वि॒ भा॒हि श्रो॑त्रं मे॒ इ॒लोक॑याप-
 स्पि॒न्वौष॑धीर्जि॒न्व द्वि॑पात् पा॒हि च॒तुष्पा॑दव॒ दि॒वो वृ॑ष्टिमे॒रय॑ । 9

4.3.4.3 - Padam

ऊ॒र्मिः॑ । द्र॒प्सः॑ । अ॒पाम् । अ॒सि॒ । विश्व॑कर्मेति॒ विश्व॑ - क॒र्मा॑ । ते॒ ।
 ऋ॑षिः । अ॒श्वि॑ना॒ । अ॒ध्व॒र्यू॑ इति॒ । सा॒दय॑ताम् । इ॒ह । त्वा॑ ।
 स॒जू॒रिति॑ स - जूः । ऋ॒तुभि॑रित्यृ॒तु - भिः॑ । स॒जू॒रिति॑ स - जूः ।
 वि॒धाभि॑रिति॒ वि-धा॑भिः । स॒जू॒रिति॑ स-जूः । वसु॑भिरिति॒ वसु॑-भिः ।
 स॒जू॒रिति॑ स - जूः । रु॒द्रैः॑ । स॒जू॒रिति॑ स - जूः । आ॒दि॒त्यैः॑ ।
 स॒जू॒रिति॑ स - जूः । विश्वैः॑ । दे॒वैः॑ । स॒जू॒रिति॑ स - जूः । दे॒वैः॑ ।
 स॒जू॒रिति॑ स - जूः । दे॒वैः॑ । वयो॑ना॒धैरिति॑ वयः - ना॒धैः॑ । अ॒ग्नयै॑ ।

त्वा । वै॒श्वान॑राय॒ । अ॒श्विना॑ ॥ अ॒ध्वर्यू॑ इति । सा॒दय॑ताम् । इ॒ह । त्वा ।
 प्रा॒णमि॑ति प्र – अ॒नम् । मे । पा॒हि । अ॒पान॑मित्यप – अ॒नम् । मे ।
 पा॒हि । व्या॑नमि॒ति वि-अ॒नम् । मे । पा॒हि । चक्षुः॑ । मे । उ॒र्व्या () ।
 वी॒ति । भा॒हि । श्रो॑त्रम् ॥ मे । श्लो॒कय॑ । अ॒पः । पि॒न्व । ओष॑धीः ।
 जि॒न्व । द्वि॒पादि॑ति द्वि – पात् । पा॒हि । चतु॑ष्पादि॒ति चतुः॑ – पात् ।
 अ॒व । दि॒वः । वृ॑ष्टिम् ॥ ए॒ति । ई॒रय॑ । 9 (67)

(सु॒वीरं॑ – भु॒वनाना॑ – मु॒र्व्या – स॒प्तद॑श च) (A4)

4.3.5.1

त्र्य॒विर्व॑यस्त्रि॒ष्टुप् छन्दो॑ दि॒त्यवा॑ङ् वयो॒ विरा॑ट् छन्दः पञ्चा॒विर्व॑यो
 गाय॑त्री छन्दस्त्रि॒वथ्सो॑ वय॒ उ॒ष्णिहा॑ छन्द॒ स्तुर्य॑वाङ् वयोऽनु॒ष्टुप्
 छन्दः॑ प॒ष्टवा॑ङ् वयो॒ बृ॒हती॑ छन्द॒ उ॒क्षा वयः॑ स॒तोबृ॑हती॒ छन्द॑ ऋष॒भो
 वयः॑ क॒कुच्छ॑न्दो॒ धे॒नुर्व॑यो॒ जग॑ती॒ छन्दो॑ऽन॒ड्वान् वयः॑ प॒ङ्क्तिः॑ छन्दो॒
 ब॒स्तो वयो॑ वि॒वलं॑ छन्दो॒ वृ॒ष्णिर्व॑यो॒ विशा॑लं छन्दः पुरु॒षो वय॑ ()
 स्त॒न्द्रं छन्दो॑ व्या॒घ्रो वयोऽना॑धृष्टं॒ छन्दः॑ सि॒ंहो वयः॑ छ॒न्दिः॑ छन्दो॒

विष्टं॑भो वयोऽधि॑पतिः छन्दः॑ क्षत्रं॑ वयो मय॑न्दं छन्दो॑ विश्व॑कर्मा
वयः॑ परमे॒ष्ठी छन्दो॑ मूर्धा॑ वयः॑ प्रजा॑पतिः छन्दः॑ । 10

4.3.5.1 - Padam

त्र्य॑विरि॒ति त्रि॑ – अ॒विः । वयः॑ । त्रि॒ष्टुप् । छन्दः॑ । दि॒त्यवा॑डिति
दि॒त्य – वाट् । वयः॑ । वि॒राडिति॑ वि – राट् । छन्दः॑ । पञ्च॑वि॒रिति॑
पञ्च॑-अ॒विः । वयः॑ । गा॒यत्री । छन्दः॑ । त्रि॒वथ्स॑ इति॑ त्रि – वथ्सः॑ ।
वयः॑ । उ॒ष्णिहा॑ ॥ छन्दः॑ । तु॒र्यवा॑डिति॑ तु॒र्य – वाट् । वयः॑ ।
अ॒नुष्टु॑बि॒त्यनु॑ – स्तुप् । छन्दः॑ । प॒ष्ठवा॑दिति॑ प॒ष्ठ – वात् । वयः॑ ।
बृ॒हती॑ । छन्दः॑ । उ॒क्षा । वयः॑ । स॒तो बृ॑हतीति॑ स॒तः – बृ॑हती ।
छन्दः॑ । ऋ॒षभः॑ । वयः॑ । क॒कुत् । छन्दः॑ । धे॒नुः । वयः॑ । जग॑ती ।
छन्दः॑ । अ॒नड्वा॑न् । वयः॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । छन्दः॑ । ब॒स्तः । वयः॑ ।
वि॒वल॑मिति॑ वि – व॒लम् । छन्दः॑ । वृ॒ष्णिः । वयः॑ । वि॒शाल॑मिति॑
वि-शा॒लम् । छन्दः॑ । पु॒रुषः॑ । वयः॑ () । त॒न्द्रम् । छन्दः॑ । व्या॒घ्रः ।
वयः॑ । अ॒नाधृ॑ष्टमि॒त्यना॑ – धृ॒ष्टम् । छन्दः॑ । सि॒ंहः । वयः॑ । छ॒दिः ।

छन्दः । विष्टंभ इति वि – स्तंभः । वयः । अधिपतिरित्यधि-पतिः ।

छन्दः । क्षत्रम् । वयः । मयन्दम् । छन्दः । विश्वकर्मेति

विश्व – कर्मा । वयः । परमेष्ठी । छन्दः । मूर्धा । वयः ।

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । छन्दः । 10 (76)

(पुरुषो वयः – षड् विंशतिश्च) (A5)

4.3.6.1

इन्द्राग्नी अव्यथमानामिष्टकां दृहंतं युवं ।

पृष्ठेन द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं च वि बाधतां ।

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं

भास्वतीं सूरिमतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्ष-मन्तरिक्षं

यच्छान्तरिक्षं दृहान्तरिक्षं मा हिंसी विश्वस्मै प्राणायानाय

व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय वायुस्त्वाग्निं पातु मह्या स्वस्त्या

छर्दिषा – [] 11

4.3.6.1 - Padam

इन्द्रा॑ग्नी॑ इतीन्द्र॑ – अ॒ग्नी॑ । अ॒व्यथ॑मानाम् । इ॒ष्टका॑म् । दृ॒ह॒तम् ।
यु॒वम् । पृ॒ष्ठेन॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा-पृ॑थि॒वी । अ॒न्तरि॑क्षम् । च॒ ।
वी॒ति॑ । बा॒धता॑म् । वि॒श्वक॑र्मेति॒ विश्व॑ – क॒र्मा॑ । त्वा॒ । सा॒दय॑तु ।
अ॒न्तरि॑क्षस्य । पृ॒ष्ठे । व्य॑च॒स्वती॑म् । प्र॒थस्व॑तीम् । भा॒स्वती॑म् ।
सू॒रि॒मती॑मिति॒ सूरि॑ – म॒तीम् । ए॒ति॑ । या॒ । द्या॑म् । भा॒सि॑ । ए॒ति॑ ।
पृ॒थि॒वीम् । ए॒ति॑ । उ॒रु॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षम् । य॒च्छ॑ ।
अ॒न्तरि॑क्षम् । दृ॒ह॒ । अ॒न्तरि॑क्षम् । मा॒ । हि॒सीः॑ । वि॒श्वस्मै॑ ।
प्रा॒णाये॑ति प्रा – अ॒नाय॑ । अ॒पाना॑येत्यप – अ॒नाय॑ । व्या॒नाये॑ति
वि – अ॒नाय॑ । उ॒दाना॑येत्युत् – अ॒नाय॑ । प्र॒तिष्ठा॑या इति॒
प्र॒ति – स्था॑यै॑ । च॒रि॒त्राय॑ । वा॒युः॑ । त्वा॒ । अ॒भीति॑ । पा॒तु॑ । म॒ह्या॑ ।
स्व॒स्त्या॑ । छ॒र्दिषा॑ । 11 (50)

4.3.6.2

श॒न्तमे॑न॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॑वा सी॒द॑ ।
रा॒ज्यसि॑ प्रा॒ची दिग्-वि॒राड॑सि दक्षि॒णा दि॒ख् स॒म्राड॑सि प्र॒तीची॑

दि॒ख्-स्व॒राड॒स्यु॒दी॒ची॒ दि॒गधि॑प॒त्त्यसि॑ बृ॒हती॑ दि॒गायु॑र्मे पा॒हि प्रा॒णं
मे पा॒ह्यपा॒नं मे पा॒हि व्या॒नं मे पा॒हि चक्षु॑र्मे पा॒हि श्रो॒त्रं मे पा॒हि मनो॑
मे जि॒न्व वा॒चं मे पि॒न्वा () ऽऽत्मानं॑ मे पा॒हि ज्यो॒तिर्मे॑ यच्छ । 12

4.3.6.2 - Padam

श॒न्तमे॑नेति॒ शं - त॒मेन॑ । तया॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ङ्गि॒रस्वत् । ध्रु॒वा ।
सी॒द । रा॒ज्ञी॑ । अ॒सि॑ । प्रा॒ची॑ । दिक् । वि॒राडि॑ति वि-राट् । अ॒सि॑ ।
दक्षि॑णा । दिक् । स॒म्राडि॑ति सं - राट् । अ॒सि॑ । प्र॒तीची॑ । दिक् ।
स्व॒राडि॑ति स्व - राट् । अ॒सि॑ । उ॒दी॒ची॑ । दिक् ।
अधि॑प॒त्नीत्यधि॑-प॒त्नी । अ॒सि॑ । बृ॒हती॑ । दिक् । आ॒युः । मे॒ । पा॒हि ।
प्रा॒णमि॑ति प्र - अनम् । मे॒ । पा॒हि । अ॒पा॒नमि॑त्यप - अनम् । मे॒ ।
पा॒हि । व्या॒नमि॑ति वि - अनम् । मे॒ । पा॒हि । चक्षुः॑ । मे॒ । पा॒हि ।
श्रो॒त्रम् । मे॒ । पा॒हि । मनः॑ । मे॒ । जि॒न्व । वा॒चम् । मे॒ । पि॒न्व () ।
आ॒त्मानम्॑ । मे॒ । पा॒हि । ज्यो॒तिः । मे॒ । यच्छ॑ । 12 (56)

(छ॒र्दिषा॑ - पि॒न्व - षट्च॑) (A6)

4.3.7.1

मा छन्दः प्रमा छन्दः प्रतिमा छन्दोऽस्रीविः छन्दः पङ्क्तिः छन्दः
उष्णिहा छन्दो बृहती छन्दोऽनुष्टुप् छन्दो विराट् छन्दो गायत्री छन्द-
स्त्रिष्टुप् छन्दो जगती छन्दः पृथिवी छन्दो अन्तरिक्षं छन्दो द्यौः छन्दः
समाः छन्दो नक्षत्राणि छन्दो मनः छन्दो वाक् छन्दः कृषिः छन्दो
हिरण्यं छन्दो गौः छन्दो अजा छन्दो अश्वः छन्दः ।

अग्निर्देवता – [] 13

4.3.7.1 - Padam

मा । छन्दः । प्रमेति प्र – मा । छन्दः । प्रतिमेति प्रति-मा । छन्दः ।
अस्रीविः । छन्दः । पङ्क्तिः । छन्दः । उष्णिहा । छन्दः । बृहती ।
छन्दः । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । छन्दः । विराडिति वि – राट् ।
छन्दः । गायत्री । छन्दः । त्रिष्टुप् । छन्दः । जगती । छन्दः ।
पृथिवी । छन्दः । अन्तरिक्षम् । छन्दः । द्यौः । छन्दः । समाः ।
छन्दः । नक्षत्राणि । छन्दः । मनः । छन्दः । वाक् । छन्दः । कृषिः ।

छन्दः । हिरण्यम् । छन्दः । गौः । छन्दः । अजा । छन्दः । अश्वः ।
छन्दः । अग्निः । देवता ॥ 13 (50)

4.3.7.2

वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता वसवो देवता रुद्रा देवता
ऽऽदित्या देवता विश्वे देवा देवता मरुतो देवता बृहस्पति देवतेन्द्रो
देवता वरुणो देवता मूर्धाऽसि राट् ध्रुवाऽसि धरुणा यन्त्र्यसि यमित्रीषे
त्वोर्जे त्वा कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा यन्त्री राट् ध्रुवाऽसि धरणी धर्त्र्यसि
धरित्र्यायुषे त्वा () वर्चसे त्वौजसे त्वा बलाय त्वा । 14

4.3.7.2 - Padam

वातः । देवता ॥ सूर्यः । देवता ॥ चन्द्रमाः । देवता ॥ वसवः ।
देवता ॥ रुद्राः । देवता ॥ आदित्याः । देवता ॥ विश्वे ॥ देवाः ।
देवता ॥ मरुतः । देवता ॥ बृहस्पतिः । देवता ॥ इन्द्रः । देवता ॥
वरुणः । देवता ॥ मूर्धा । असि । राट् । ध्रुवा । असि । धरुणा ॥
यन्त्री । असि । यमित्री । इषे । त्वा । उर्जे । त्वा । कृष्यै । त्वा ।
क्षेमाय । त्वा । यन्त्री ॥ राट् । ध्रुवा । असि । धरणी । धर्त्री । असि ।

धरि॑त्री । आयु॑षे । त्वा () । वर्च॑से । त्वा । ओज॑से । त्वा । बला॑य ।
त्वा । 14 (56) (दे॒वता - ऽऽयु॑षे त्वा - षट्च॑) (A7)

4.3.8.1

आ॒शुस्त्रि॑वृद्-भान्तः॑ पञ्च॑दशो व्यो॑म सप्त॑दशः प्र॒तू॒र्ति॑रष्टा॑दश
स्तपो॑ नव॑दशो ऽभि॑वर्तः स॒वि॒॒॒शो धरु॑ण एक॒वि॒॒॒शो
वर्चो॑ द्वा॒वि॒॒॒शः संभ॑रणस्त्रयो॒वि॒॒॒शो योनि॑श्चतुर्वि॒॒॒शो
गर्भाः॑ पञ्च॒वि॒॒॒श ओज॑स्त्रिणवः क्र॒तुरे॑कत्रि॒॒॒शः
प्रति॑ष्ठा त्रयस्त्रि॒॒॒शो ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टपं॑ चतुस्त्रि॒॒॒शो
नाकः॑ षट्त्रि॒॒॒शो वि॒वर्तो॑ ऽष्टा॒चत्वारि॒॒॑शो ध॒र्त्रश्च॑तुष्टोमः । 15

4.3.8.1 - Padam

आ॒शुः । त्रि॑वृदिति त्रि-वृत् । भान्तः॑ । पञ्च॑दश इति पञ्च-दशः ।
व्यो॑मेति वि - ओम । सप्त॑दश इति सप्त - दशः । प्र॒तू॒र्ति॑रिति
प्र-तू॒र्तिः । अष्टा॑दश इत्यष्टा-दशः । तपः॑ । नव॑दश इति नव-दशः ।
अभि॑वर्त इत्यभि - वर्तः । स॒वि॒॒॒श इति स - वि॒॒॒शः । धरु॑णः ।
एक॒वि॒॒॒श इत्येक - वि॒॒॒शः । वर्चः॑ । द्वा॒वि॒॒॒शः ।

संभरण इति सं – भरणः । त्रयोविंश इति त्रयः – विंशः ।
योनिः । चतुर्विंश इति चतुः – विंशः । गर्भाः । पञ्चविंश
इति पञ्च – विंशः । ओजः । त्रिणव इति त्रि – नवः । क्रतुः ।
एकत्रिंश इत्येक – त्रिंशः । प्रतिष्ठेति प्रति – स्था ।
त्रयस्त्रिंश इति त्रयः – त्रिंशः । ब्रध्नस्य । विष्टपम् ।
चतुस्त्रिंश इति चतुः – त्रिंशः । नाकः । षट्त्रिंश इति
षट् – त्रिंशः । विवर्त इति वि – वर्तः । अष्टाचत्वारिंश
इत्यष्टा-चत्वारिंशः । धर्त्रः । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । 15 (37)

(आशुः – सप्तत्रिंशत्) (A8)

4.3.9.1

अग्नेर्भागोऽसि दीक्षाया आधिपत्यं ब्रह्म स्पृतं त्रिवृथ् स्तोम इन्द्रस्य
भागोऽसि विष्णोराधिपत्यं क्षत्रञ्च स्पृतं पञ्चदशः स्तोमो नृचक्षसां
भागोऽसि धातुराधिपत्यं जनित्रञ्च स्पृतञ्च सप्तदशः स्तोमो
मित्रस्य भागोऽसि वरुणस्याऽऽधिपत्यं दिवो वृष्टिर्वाताः स्पृता

ए॒क॒वि॒ंशः॑ स्तो॒मो॑ऽदि॒त्यै॑ भा॒गो॑ऽसि॒ पू॒ष्ण॑ आ॒धि॒प॒त्य॑मो॒जः॑

स्पृ॒तं॑ त्रि॒णवः॑ स्तो॒मो॑ वसू॒नां॑ भा॒गो॑ऽसि- [] 16

4.3.9.1 - Padam

अ॒ग्नेः॑ । भा॒गः॑ । अ॒सि॑ । दी॒क्षायाः॑ । आ॒धि॒प॒त्य॑मि॒त्याधि॑ - प॒त्यम् ।

ब्र॒ह्म॑ । स्पृ॒तम् । त्रि॒वृ॒दि॒ति॑ त्रि - वृत् । स्तो॒मः॑ । इन्द्र॑स्य । भा॒गः॑ ।

अ॒सि॑ । वि॒ष्णोः॑ । आ॒धि॒प॒त्य॑मि॒त्याधि॑ - प॒त्यम् । क्ष॒त्रम् । स्पृ॒तम् ।

पञ्च॑दश इति पञ्च - दशः । स्तो॒मः॑ । नृ॒चक्ष॑सामि॒ति॑

नृ - चक्ष॑साम् । भा॒गः॑ । अ॒सि॑ । धा॒तुः॑ ।

आ॒धि॒प॒त्य॑मि॒त्याधि॑ - प॒त्यम् । ज॒नि॒त्रम्॑ । स्पृ॒तम् । स॒प्त॒दश॑ इति॑

स॒प्त - दशः॑ । स्तो॒मः॑ । मि॒त्र॒स्य॑ । भा॒गः॑ । अ॒सि॑ । व॒रु॒ण॒स्य॑ ।

आ॒धि॒प॒त्य॑मि॒त्याधि॑ - प॒त्यम् । दि॒वः॑ । वृ॒ष्टिः॑ । वा॒ताः॑ । स्पृ॒ताः॑ ।

ए॒क॒वि॒ंश॑ इत्ये॒क - वि॒ंशः॑ । स्तो॒मः॑ । अ॒दि॒त्यै॑ । भा॒गः॑ । अ॒सि॑ ।

पू॒ष्णः॑ । आ॒धि॒प॒त्य॑मि॒त्याधि॑ - प॒त्यम् । ओ॒जः॑ । स्पृ॒तम् । त्रि॒णव॑

इति॑ त्रि - नवः । स्तो॒मः॑ । वसू॒नाम् । भा॒गः॑ । अ॒सि॑ । 16 (50)

4.3.9.2

रु॒द्राणा॑माधि॒पत्यं॑ चतु॒ष्पाथ् स्पृ॒तं चतुर्वि॒ंशः॑ स्तोम॑ आदि॒त्यानां॑
 भा॒गोऽसि॑ मरु॒तामाधि॒पत्यं॑ गर्भाः॑ स्पृ॒ताः पञ्चवि॒ंशः॑ स्तोमो॑ देवस्य॑
 सवि॒तुर्भा॒गोऽसि॑ बृह॒स्पते॑राधि॒पत्यं॑ समी॒चीदि॑शः स्पृ॒ताश्चतु॑ष्टोमः
 स्तोमो॑ यावा॒नां भा॒गोऽस्य॑यावा॒नामाधि॒पत्यं॑ प्रजाः॑ स्पृ॒ता-श्चतु॑-
 श्चत्वा॒रिंशः॑ स्तोम॑ ऋभू॒णां भा॒गोऽसि॑ विश्वे॒षां दे॒वाना॑माधि॒पत्यं॑ भू॒तं
 नि॒शान्तं॑ स्पृ॒तं त्रय॑स्त्रिंशः॑ स्तोमः॑ । 17

4.3.9.2 - Padam

रु॒द्राणा॑म् । आधि॒पत्य॑मित्याधि - प॒त्यम् । चतु॒ष्पादि॑ति चतुः-पात् ।
 स्पृ॒तम् । चतुर्वि॒ंश इति॑ चतुः-विंशः॑ । स्तोमः॑ । आदि॒त्याना॑म् ।
 भा॒गः । अ॒सि । मरु॒ताम् । आधि॒पत्य॑मित्याधि - प॒त्यम् । गर्भाः॑ ।
 स्पृ॒ताः । पञ्चवि॒ंश इति॑ पञ्च - विंशः॑ । स्तोमः॑ । देवस्य॑ ।
 सवि॒तुः । भा॒गः । अ॒सि । बृह॒स्पतेः॑ । आधि॒पत्य॑मित्याधि - प॒त्यम् ।
 समी॒चीः । दि॒शः । स्पृ॒ताः । चतु॑ष्टोम इति चतुः-स्तोमः॑ । स्तोमः॑ ।
 यावा॒नाम् । भा॒गः । अ॒सि । अया॑वानाम् ।

आधि॑पत्य॒मित्याधि॑ – पत्यम् । प्रजा॑ इति प्र – जाः । स्पृताः ।
चतु॑श्चत्वारि॒श इति॑ चतुः – चत्वारि॒शः । स्तोमः॑ । ऋभू॑णाम् ।
भागः॑ । असि॑ । विश्वे॑षाम् । देवाना॑म् । आधि॑पत्य॒मित्याधि॑-पत्यम् ।
भू॒तम् । निशा॑न्तमिति॒ नि – शा॒न्तम् । स्पृ॒तम् । त्रय॑स्त्रि॒श इति॑
त्रयः – त्रि॒शः । स्तोमः॑ । 17 (46)

(वसू॑नां भागो॑ऽसि – षट्चत्वारि॒शच्च) (A9)

4.3.10.1

एकया॑ऽस्तुवत प्रजा॑ अधीयन्त प्रजा॑पतिरधिपतिरासीत् तिसृ॑भिरस्तुवत
ब्रह्मा॑सृज्यत ब्रह्म॑णस्पति-रधिपतिरासीत् पञ्च॑भिरस्तुवत
भू॒तान्य॑सृज्यन्त भू॒तानां॑ पतिरधिपतिरासीत् सप्त॑भिरस्तुवत
सप्त॑र्षयोऽसृज्यन्त धाता॑-धिपतिरासी-न्नव॑भिरस्तुवत पितरो-
ऽसृज्यन्ता-ऽ*दिति॑रधिपत्यासी-देका॑दशभि-रस्तुवतर्तवोऽ सृज्यन्ता-
ऽऽर्तवो-ऽधिपति॑-रासीत् त्रयो॑दशभि-रस्तुवत मासा॑ असृज्यन्त
सँव॑त्सरोऽधिपति- [] 18

4.3.10.1 - Padam

ए॒कया॑ । अ॒स्तु॒वत॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अधी॒यन्त॑ ।
प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । आ॒सीत् ।
ति॒सृ॒भिरिति॑ ति॒सृ – भिः । अ॒स्तु॒वत॑ । ब्र॒ह्म । अ॒सृ॒ज्यत॑ । ब्र॒ह्मणः॑ ।
प॒तिः । अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । आ॒सीत् । पञ्च॑भिरिति॑
पञ्च॑ – भिः । अ॒स्तु॒वत॑ । भू॒तानि॑ । अ॒सृ॒ज्यन्त॑ । भू॒तानाम्॑ । प॒तिः ।
अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । आ॒सीत् । सप्त॑भिरिति॑ सप्त – भिः ।
अ॒स्तु॒वत॑ । सप्त॑र्षय इति॑ सप्त – ऋ॒षयः॑ । अ॒सृ॒ज्यन्त॑ । धा॒ता ।
अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । आ॒सीत् । नव॑भिरिति॑ नव – भिः ।
अ॒स्तु॒वत॑ । पि॒तरः॑ । अ॒सृ॒ज्यन्त॑ । अ॒दि॒तिः । अधि॑पत्नीत्यधि॑ – प॒त्नी ।
आ॒सीत् । ए॒का॒दश॑भिरित्ये॒का॒दश – भिः । अ॒स्तु॒वत॑ । ऋ॒तवः॑ ।
अ॒सृ॒ज्यन्त॑ । आ॒र्तवः॑ । अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । आ॒सीत् ।
त्रयो॑दशभिरिति॑ त्रयो॒दश – भिः । अ॒स्तु॒वत॑ । मा॒साः । अ॒सृ॒ज्यन्त॑ ।
सँ॒व॒त्स॒र इति॑ सं – व॒त्स॒रः । अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । 18 (50)

4.3.10.2

–रासीत् पञ्चदशभिरस्तुवत क्षत्रमसृज्यतेन्द्रो ऽधिपतिरासीत्–
सप्तदशभिरस्तुवत पशवोऽसृज्यन्त बृहस्पतिरधिपति–
रासीन्नवदशभि-रस्तुवत शूद्रार्यावसृज्येतामहोरात्रे अधिपत्नी
आस्तामेकविंशत्याऽस्तुवतैकशफाः पशवोऽसृज्यन्त
वरुणो ऽधिपतिरासीत् त्रयोविंशत्याऽस्तुवत क्षुद्राः पशवोऽसृज्यन्त
पूषा ऽधिपतिरासीत् पञ्चविंशत्या ऽस्तुवता*ऽऽरण्याः पशवोऽसृज्यन्त
वायुरधिपतिरासीत् सप्तविंशत्याऽस्तुवत द्यावापृथिवी व्यै- [] 19

4.3.10.2 - Padam

आसीत् । पञ्चदशभिरिति पञ्चदश –भिः । अस्तुवत । क्षत्रम् ।
असृज्यत । इन्द्रः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् ।
सप्तदशभिरिति सप्तदश–भिः । अस्तुवत । पशवः । असृज्यन्त ।
बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । नवदशभिरिति
नवदश –भिः । अस्तुवत । शूद्रार्याविति शूद्र – अर्यौ ।
असृज्येताम् । अहोरात्रे इत्यहः – रात्रे । अधिपत्नी इत्यधि– पत्नी ।

आस्ताम् । एकविंशत्येत्येकं – विंशत्या । अस्तुवत ।
 एकशफा इत्येकं – शफाः । पशवः । असृज्यन्त । वरुणः ।
 अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । त्रयोविंशत्येति
 त्रयः – विंशत्या । अस्तुवत । क्षुद्राः । पशवः । असृज्यन्त । पूषा ।
 अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । पञ्चविंशत्येति
 पञ्च – विंशत्या । अस्तुवत । आरण्याः । पशवः । असृज्यन्त ।
 वायुः । अधिपतिरित्यधि – पतिः । आसीत् । सप्तविंशत्येति
 सप्त – विंशत्या । अस्तुवत । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी ।
 वीति । 19 (50)

4.3.10.3

–तां वसवो रुद्रा आदित्या अनु व्यायन् तेषामाधिपत्यमासी –
 न्नवविंशत्याऽस्तुवत वनस्पतयोऽसृज्यन्त सोमो ऽधिपतिरासी –
 देकत्रिंशता ऽस्तुवत प्रजा असृज्यन्त यावानां चायावानां
 चाऽऽधिपत्यमासीत् त्रयस्त्रिंशता ऽस्तुवत भूतान्यशाम्यन् प्रजापतिः
 परमेष्ठ्यधिपतिरासीत् । 20

4.3.10.3 - Padam

ए॒ताम् । व॒स॒वः॑ । रु॒द्राः॑ । आ॒दि॒त्याः॑ । अ॒नु॑ । वी॒ति॑ । आ॒य॒न् ।
तेषा॑म् । आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑ - प॒त्य॒म् । आ॒सी॒त् । न॒व॒वि॒श्र॒त्येति॑
न॒व - वि॒श्र॒त्या॑ । अ॒स्तु॒व॒त॑ । व॒न॒स्प॒त॒यः॑ । अ॒सृ॒ज्य॒न्त॑ । सो॒मः॑ ।
अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्यधि॑ - प॒तिः॑ । आ॒सी॒त् । ए॒क॒त्रि॒श्र॒तेत्ये॒क-त्रि॒श्र॒ता॑ ।
अ॒स्तु॒व॒त॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः॑ । अ॒सृ॒ज्य॒न्त॑ । या॒वा॒ना॒म् । च॑ ।
अ॒या॒वा॒ना॒म् । च॑ । आ॒धि॒प॒त्य॒मि॒त्याधि॑ - प॒त्य॒म् । आ॒सी॒त् ।
त्र॒य॒स्त्रि॒श्र॒तेति॑ त्र॒यः-त्रि॒श्र॒ता॑ । अ॒स्तु॒व॒त॑ । भू॒ता॒नि॑ । अ॒शा॒म्य॒न् ।
प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः॑ । प॒र॒मे॒ष्ठी॑ । अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्यधि॑ - प॒तिः॑ ।
आ॒सी॒त् । 20 (35)

(सँव॑थ्स॒रोऽधि॑प॒ति- वि॑ - पञ्च॑त्रि॒श्र॒च्च) (A10)

4.3.11.1

इ॒य॒मे॒व सा॑ या प्र॒थ॒मा व्यौ॑च्छ॒द॒न्त॒र॒स्यां॑ च॒रति॑ प्र॒वि॒ष्टा॑ ।
व॒धूर्ज॑जा॒न न॒व॒ग॒ज्ज॒नि॒त्री॑ त्र॒य ए॒नां॑ म॒हि॒मा॒नः॑ स॒च॒न्ते॑ ।
छ॒न्द॒स्व॒ती उ॒ष॒सा॑ पे॒पि॒शा॒ने॑ स॒मा॒नं॑ यो॒नि॒म॒नु॑ सञ्च॒र॒न्ती॑ ।

सूर्य॑पत्नी॒ वि च॑रतः प्र॒जान॑ती के॒तुं कृ॑ण्वाने अ॒जरे॒ भूरि॑रेतसा ।
 ऋ॒तस्य॑ पन्थाम॒नु तिस्र॑ आ॒गुस्त्रयो॑ घ॒र्मासो॒ अनु॒
 ज्योति॑षाऽऽगुः । प्र॒जामे॑का र॒क्षत्यूर्ज॑मेका ॥ – [] 21

4.3.11.1 - Padam

इ॒यम् । ए॒व । सा । या । प्र॒थमा॑ । व्यौ॒च्छदि॑ति वि – औ॒च्छत् ।
 अ॒न्तः । अ॒स्याम् । च॒रति॑ । प्र॒विष्टे॑ति प्र – वि॒ष्टा । व॒धूः । ज॒जान॑ ।
 नव॑गदि॒ति नव॑ – गत् । ज॒नित्री॑ । त्र॒यः । ए॒नाम् । म॒हिमा॑नः ।
 स॒चन्ते॑ । छ॒न्दस्व॑ती इति॑ । उ॒षसा॑ । पे॒पिशा॑ने इति॑ । स॒मानम् ।
 यो॒निम् । अ॒न्विति॑ । स॒ञ्चर॑न्ती इति॑ सं – च॒रन्ती॑ । सूर्य॑पत्नी॒ इति॑
 सूर्य॑ – प॒त्नी । वी॒ति । च॒रतः॑ । प्र॒जान॑ती इति॑ प्र-जान॑ती । के॒तुम् ।
 कृ॒ण्वाने॑ इति॑ । अ॒जरे॑ इति॑ । भूरि॑रेतसेति॑ भूरि॑ – रे॒तसा॑ । ऋ॒तस्य॑ ।
 पन्था॑म् । अ॒न्विति॑ । तिस्रः॑ । ए॒ति । अ॒गुः । त्र॒यः । घ॒र्मासः॑ ।
 अ॒न्विति॑ । ज्योति॑षा । ए॒ति । अ॒गुः । प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् । ए॒का ॥
 र॒क्षति॑ । ऊ॒र्जम् । ए॒का ॥ 21 (50)

4.3.11.2

व्रतमेका रक्षति देवयूनां । चतुष्टोमो अभवद्वा तुरीया यज्ञस्य
 पक्षावृषयो भवन्ती । गायत्रीं त्रिष्टुभं जगतीमनुष्टुभं बृहदर्कं
 युञ्जानाः सुवराऽभरन्निदं । पञ्चभिर्धाता वि दधाविदं यत् तासां
 स्वसृरजनयत् पञ्चपञ्च । तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना
 रूपाणि क्रतवो वसानाः । त्रिंशत् स्वसार उपयन्ति निष्कृतं
 समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः । 22

4.3.11.2 - Padam

व्रतम् । एका । रक्षति । देवयूनामिति देव – यूनाम् । चतुष्टोम इति
 चतुः-स्तोमः । अभवत् । या । तुरीया । यज्ञस्य । पक्षौ । ऋषयः ।
 भवन्ती । गायत्रीम् । त्रिष्टुभम् । जगतीम् । अनुष्टुभमित्यनु-स्तुभम् ।
 बृहत् । अर्कम् । युञ्जानाः । सुवः । एति । अभरन् । इदम् ।
 पञ्चभिरिति पञ्च – भिः । धाता । वीति । दधौ । इदम् । यत् ।
 तासाम् । स्वसृः । अजनयत् । पञ्चपञ्चेति पञ्च – पञ्च ।
 तासाम् । उ । यन्ति । प्रयवेणेति प्र – यवेन । पञ्च । नाना ।

रूपाणि । क्रतवः । वसानाः । त्रिंशत् । स्वसारः । उपेति । यन्ति ।
निष्कृतमिति निः – कृतम् । समानम् । केतुम् । प्रतिमुञ्चमाना इति
प्रति – मुञ्चमानाः । 22 (50)

4.3.11.3

ऋतूँस्तन्वते कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः परि यन्ति भास्वतीः ।
ज्योतिष्मती प्रति मुञ्चते नभो रात्री देवी सूर्यस्य व्रतानि ।
वि पश्यन्ति पशवो जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्थे ॥
एकाष्टका तपसा तप्यमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रं ॥
तेन दस्यून् व्यसहन्त देवा हन्ताऽसुराणा-मभवच्छचीभिः ।
अनानुजामनुजां मामकर्त सत्यं वदन्त्यन्विच्छ एतत् । भूयास -[] 23

4.3.11.3 - Padam

ऋतून् । तन्वते । कवयः । प्रजानतीरिति प्र – जानतीः । मध्येछन्दस
इति मध्ये – छन्दसः । परीति । यन्ति । भास्वतीः । ज्योतिष्मती ।
प्रतीति । मुञ्चते । नभः । रात्री ॥ देवी । सूर्यस्य । व्रतानि । वीति ।
पश्यन्ति । पशवः । जायमानाः । नानारूपा इति नाना – रूपाः ।

मातुः॑ । अस्याः॑ । उप॒स्थ इत्युप॑ - स्थे॑ । ए॒का॒ष्टके॑त्येक- अष्टका॑ ।
तप॑सा । तप्य॑माना । ज॒जान॑ । गर्भ॑म् । म॒हि॒मान॑म् । इन्द्र॑म् । तेन॑ ।
दस्यून्॑ । वी॒ति॑ । अ॒स॒ह॒न्त॑ । दे॒वाः । ह॒न्ता॑ । अ॒सु॒राणा॑म् । अ॒भ॒वत् ।
श॒ची॑भिरिति श॒चि - भिः॑ । अ॒ना॒नु॒जा॒मित्य॑ना॒नु - जा॑म् ।
अ॒नु॒जा॒मित्य॑नु-जा॑म् । मा॒म् । अ॒कर्त॑ । स॒त्यम् । वद॑न्ती । अ॒न्विति॑ ।
इ॒च्छे॑ । ए॒तत् । भू॒या॒सम् ॥ 23 (50)

4.3.11.4

मस्य॑ सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्याम॒ति मा प्र॑ यु॒क्त ।
अ॒भू॒न्मम॑ सु॒मतौ॑ वि॒श्ववे॑दा आ॒ष्ट प्र॑ति॒ष्ठाम॒विद॒द्धि गा॒धं ।
भू॒या॒सम॑स्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्याम॒ति मा प्र॑यु॒क्त ।
पञ्च॑ व्यु॒ष्टी॒रनु॑ पञ्च॑ दो॒हा गां॑ पञ्च॑ना॒म्नीमृ॒तवोऽनु॑ पञ्च॑ ।
पञ्च॑ दि॒शः पञ्च॑द॒शेन॑ क्लृ॒प्ताः स॒मान॑मू॒र्ध्नी॒रभि॑ लो॒कमे॑कं ॥ 24

4.3.11.4 - Padam

अ॒स्य । सु॒म॒ता॒वि॒ति॑ सु - म॒तौ॑ । यथा॑ । यू॒यम् । अ॒न्या । वः॑ ।
अ॒न्याम् । अ॒ती॒ति॑ । मा । प्रे॒ति॑ । यु॒क्त॑ । अ॒भू॒त् । म॒म॑ ।

सु॒म॒ता॒वि॒ति॑ सु॒ – म॒तौ॑ । वि॒श्व॒वे॒दा॑ इति॑ वि॒श्व – वे॒दाः॑ । आ॒ष्ट॑ ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति – स्था॒म् । अ॒वि॒दत् । हि॑ । गा॒ध॒म् । भू॒या॒स॒म् ॥
 अ॒स्य॑ । सु॒म॒ता॒वि॒ति॑ सु॒ – म॒तौ॑ । यथा॑ ॥ यू॒य॒म् । अ॒न्या॑ । वः॑ ।
 अ॒न्या॒म् । अ॒ती॒ति॑ । मा॑ । प्रे॒ति॑ । यु॒क्त॑ । प॒ञ्च॑ । व्यु॒ष्टी॒रि॒ति॑
 वि – उ॒ष्टीः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । प॒ञ्च॑ । दो॒हाः॑ ॥ गा॒म् । प॒ञ्च॒ना॒म्नी॒मि॒ति॑
 प॒ञ्च॑ – ना॒म्नी॒म् । ऋ॒त॒वः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । प॒ञ्च॑ । प॒ञ्च॑ । दि॒शः॑ ।
 प॒ञ्च॒द॒शे॒ने॒ति॑ प॒ञ्च – द॒शे॒न॑ । क्लृ॒प्ताः॑ । स॒मा॒न॒मू॒र्ध्नी॒रि॒ति॑
 स॒मा॒न – मू॒र्ध्नीः॑ । अ॒भी॒ति॑ । लो॒क॒म् । ए॒क॒म् । 24 (50)

4.3.11.5

ऋ॒त॒स्य॑ गर्भः॑ प्र॒थ॒मा व्यू॒षु॒ष्य॒पा॒मे॒का॑ म॒हि॒मा॒नं॑ बि॒भर्ति॑ ।
 सूर्य॑स्यै॒का च॑रति॑ निष्कृ॒तेषु॑ घ॒र्म॒स्यै॒का स॒वि॒तै॒कां॑ नि॒ य॒च्छति॑ ।
 या प्र॒थ॒मा व्यौ॒च्छत् सा॑ धे॒नुर॑भ॒वद्य॑मे । सा नः॑ प॒य॒स्वती॑
 धु॒क्ष्वो॒त्तरा॑मु॒त्तरा॑(गं) स॒मां ॥ शु॒क्रर्ष॑भा न॒भसा॑ ज्यो॒तिषा॑
 ५५*गा॒द्-वि॒श्व॒रू॒पा श॒बली॑र॒ग्निके॑तुः । स॒मा॒न॒मर्थ॑ स्व॒प॒स्य॑मा॒ना

बिभ्रती॑ ज॒राम॑जर उ॒ष आ॒ऽगाः॑ । ऋ॒तूनां॑ प॒त्नी () प्रथ॑मेयमा॒ऽगाद॒ह्नां॑
ने॒त्री ज॒नित्री॑ प्र॒जानां॑ ।

एका॑ स॒ती बहु॑धोषो व्यु॑च्छस्यजी॒र्णा त्वं ज॑रयसि॒ सर्व॑मन्यत् । 25

4.3.11.5 - Padam

ऋ॒तस्य॑ । गर्भः॑ । प्र॒थमा॑ । व्यू॒षुषी॑ति वि - ऊ॒षुषी॑ । अ॒पाम् । एका॑ ।
महि॑मानम् । बिभ॑र्ति । सूर्य॑स्य । एका॑ । च॒रति॑ । निष्कृ॑तेष्विति
निः-कृ॑तेषु । घ॒र्मस्य॑ । एका॑ । स॒विता॑ । एका॑म् । नी॒ति । य॒च्छति॑ ।
या । प्र॒थमा॑ । व्यौ॒च्छदि॑ति वि - औ॒च्छत् । सा । धे॒नुः । अ॒भवत् ।
यमे॑ । सा । नः॑ । प॒यस्व॑ती । धु॒क्ष्व । उ॒त्तरामु॑त्तरामित्यु॒त्तरां-उ॒त्तराम् ।
समा॑म् । शु॒क्रर्ष॑भेति शु॒क्र - ऋ॒षभा॑ । न॒भसा॑ । ज्यो॑तिषा । ए॒ति ।
अ॒गात् । वि॒श्वरू॑पेति वि॒श्व - रू॒पा । श॒बलीः॑ ।
अ॒ग्निके॑तुरित्यग्नि - के॒तुः । स॒मानम् । अ॒र्थम् । स्व॒पस्य॑मानेति
सु-अ॒पस्य॑माना । बिभ्र॑ती । ज॒राम् । अ॒जरे॑ । उ॒षः । ए॒ति । अ॒गाः ।
ऋ॒तूनाम् । प॒त्नी () । प्र॒थमा॑ । इ॒यम् । ए॒ति । अ॒गात् । अ॒ह्नाम् ।

नेत्री । जनित्री । प्र॒जानामि॑ति प्र – जानाम् । एका॑ । सती । बहु॑धेति
 बहु – धा । उषः । वी॑ति । उ॒च्छसि॑ । अजी॑र्णा । त्वम् । जर॑यसि ।
 सर्व॑म् । अन्यत् । 25 (69) (ऊ॒र्जमे॑का॑ – प्रति॒मुञ्च॑माना॑ – भूया॑स
 – मे॒कं – प॒न्ये का॒न्न वि॑शतिश्च) (A11)

4.3.12.1

अग्ने॑ जा॒तान् प्र॑णुदा नः स॒प॒त्नान् प्र॑त्यजा॒ताञ्जा॑तवेदो नुदस्व ।
 अ॒स्मे दी॑दिहि सु॒मना॑ अहे॒डन् तव॑ स्या॒ञ् शर्म॑न् त्रि॒वरू॑थ उ॒द्भित् ।
 सह॑सा जा॒तान् प्र॑णुदानः स॒प॒त्नान् प्र॑त्यजा॒ताञ्जा॑तवेदो नुदस्व ।
 अधि॑ नो ब्रूहि सु॒मन॑स्यमानो वय॑ञ् स्या॒म प्र॑णुदा नः स॒प॒त्नान् ।
 चतु॑श्चत्वारि॒ञ्शः स्तो॒मो वर्चो॑ द्रवि॒णञ् षोड॑शः स्तो॒म
 ओजो॑ द्रवि॒णं पृ॑थिव्याः पु॒रीष॑मस्य – [] 26

4.3.12.1 - Padam

अग्ने॑ । जा॒तान् । प्रे॑ति । नु॒द । नः । स॒प॒त्नान् । प्र॑तीति । अजा॑तान् ।
 जा॒तवे॑द इति जा॒त – वे॑दः । नु॒दस्व । अ॒स्मे इति॑ । दी॑दिहि ।
 सु॒मना॑ इति सु – मनाः । अहे॒डन् । तव॑ । स्या॒म् । शर्म॑न् ।

त्रिव॑रू॒थ इति॑ त्रि-व॑रू॒थः । उ॒द्भिदि॑त्युत् - भि॒त् । स॒हसा॑ । जा॒तान् ।
 प्रेति॑ । नु॒द । नः॑ । स॒प॒त्नान् । प्र॒तीति॑ । अजा॑तान् । जा॒तवे॑द इति॑
 जा॒त - वे॑दः । नु॒दस्व॑ । अधी॑ति । नः॑ । ब्रू॒हि । सु॒मन॑स्य॒मान इति॑
 सु - म॒नस्य॑मानः । व॒यम् । स्या॒म । प्रेति॑ । नु॒द । नः॑ । स॒प॒त्नान् ।
 चतु॑श्च॒त्वारि॑श इति॑ चतुः - च॒त्वारि॑शः । स्तो॒मः । वर्चः॑ ।
 द्र॒विण॑म् । षो॒डशः॑ । स्तो॒मः । ओजः॑ । द्र॒विण॑म् । पृ॒थिव्याः॑ ।
 पु॒रीष॑म् । अ॒सि । 26 (50)

4.3.12.2

-फ॒सो नाम॑ । ए॒वः-छ॒न्दो व॑रि॒वः-छ॒न्दः शं॒भूः-छ॒न्दः परि॑भूः-छ॒न्द
 आ॒च्छ॒च्छ॒न्दो म॑नः-छ॒न्दो व्य॒चः-छ॒न्दः सि॒न्धुः-छ॒न्दः स॒मुद्रं॑ छ॒न्दः
 स॒लि॒लं छ॒न्दः सँ॒यच्छ॒न्दो वि॒यच्छ॒न्दो बृ॒हच्छ॒न्दो रथ॑न्त॒रं छ॒न्दो
 नि॒कायः॑-छ॒न्दो वि॒वधः॑-छ॒न्दो गि॒रः-छ॒न्दो भ्र॑जः-छ॒न्दः स॒ष्टुप्
 छ॒न्दो ऽनु॑ष्टुप् छ॒न्दः क॒कुच्छ॒न्द स्त्रि॑क॒कुच्छ॒न्दः का॒व्यं छ॒न्दो
 -ऽङ्कु॑पं छ॒न्दः - [] 27

4.3.12.2 - Padam

अप्सः॑ । नाम॑ । ए॒वः॑ । छ॒न्दः॑ । वरि॒वः॑ । छ॒न्दः॑ । शं॒भूरि॑ति
शं - भूः॑ । छ॒न्दः॑ । परि॒भूरि॑ति परि - भूः॑ । छ॒न्दः॑ । आ॒च्छत् ।
छ॒न्दः॑ । मनः॑ । छ॒न्दः॑ । व्य॒चः॑ । छ॒न्दः॑ । सिन्धुः॑ । छ॒न्दः॑ । स॒मु॒द्रम् ।
छ॒न्दः॑ । स॒लि॒लम् । छ॒न्दः॑ । सँ॒यदि॑ति सं - यत् । छ॒न्दः॑ । वि॒यदि॑ति
वि - यत् । छ॒न्दः॑ । बृ॒हत् । छ॒न्दः॑ । रथ॒न्तर॑मिति रथं - तरम् ।
छ॒न्दः॑ । नि॒काय॑ इति नि - कायः॑ । छ॒न्दः॑ । वि॒वध॑ इति वि-वधः॑ ।
छ॒न्दः॑ । गि॒रः॑ । छ॒न्दः॑ । भ्र॒जः॑ । छ॒न्दः॑ । स॒ष्टु॒बि॒ति॒ स - स्तु॒प् ।
छ॒न्दः॑ । अ॒नु॒ष्टु॒बि॒त्यनु॑ - स्तु॒प् । छ॒न्दः॑ । क॒कुत् । छ॒न्दः॑ ।
त्रि॒क॒कु॒दि॒ति॒ त्रि - क॒कुत् । छ॒न्दः॑ । का॒व्यम् । छ॒न्दः॑ । अ॒ङ्गु॒पम् ।
छ॒न्दः॑ । 27 (50)

4.3.12.3

प॒द॒प॒ङ्क्तिः-छ॒न्दो ऽक्ष॑रप॒ङ्क्तिः-छ॒न्दो वि॒ष्टार॑प॒ङ्क्तिः-छ॒न्दः
क्षु॒रो भृ॒ज्वाञ्छ॒न्दः प्र॒च्छ॒च्छ॒न्दः प॒क्षः-छ॒न्द ए॒वः-छ॒न्दो
वरि॒वः-छ॒न्दो व॒यः-छ॒न्दो व॒यस्कृ॑च्छ॒न्दो वि॒शालं॑ छ॒न्दो

वि॒ष्य॒र्धाः-॑छ॒न्दः॑ छ॒दिः-॑छ॒न्दो॑ दू॒रो॒ह॒णं॑ छ॒न्द॒स्त॒न्द्रं॑

छ॒न्दो॑ ऽङ्गाङ्गं॑ छ॒न्दः॑ । 28

4.3.12.3 - Padam

प॒द॒प॒ङ्क्ति॑रिति॒ प॒द - प॒ङ्क्तिः॑ । छ॒न्दः॑ । अ॒क्षर॑प॒ङ्क्ति॑रित्य॒क्षर - प॒ङ्क्तिः॑ ।

छ॒न्दः॑ । वि॒ष्टार॑प॒ङ्क्ति॑रिति॒ वि॒ष्टार - प॒ङ्क्तिः॑ । छ॒न्दः॑ । क्षु॒रः । भृ॒ज्वान् ।

छ॒न्दः॑ । प्र॒च्छत् । छ॒न्दः॑ । प॒क्षः॑ । छ॒न्दः॑ । ए॒वः । छ॒न्दः॑ । वरि॑वः ।

छ॒न्दः॑ । व॒यः । छ॒न्दः॑ । व॒यस्कृ॑दिति॒ व॒यः - कृ॒त् । छ॒न्दः॑ ।

वि॒शाल॑मिति॒ वि - शाल॑म् । छ॒न्दः॑ । वि॒ष्य॒र्धा इति॑ विः - स्पर्धाः॑ ।

छ॒न्दः॑ । छ॒दिः॑ । छ॒न्दः॑ । दू॒रो॒ह॒णमिति॑ दूः - रो॒ह॒णम् । छ॒न्दः॑ ।

त॒न्द्रम् । छ॒न्दः॑ । अ॒ङ्गाङ्ग॑म् । छ॒न्दः॑ । 28 (33)

(अ॒स्य - इ॒क्रु॒प॒ञ्छ॒न्द - स्त्र॒यस्त्रि॑ञ्श॒च्च) (A12)

4.3.13.1

अ॒ग्नि॒र्वृ॒त्राणि॑ ज॒ङ्घ॒नद् द्र॒विण॑स्युर्वि॒प॒न्यया॑ ॥ स॒मि॒द्धः शु॒क्र आ॒हुतः॑ ।

त्वञ् सो॒मासि॑ स॒त्यति॑स्त्वञ् रा॒जो॒त वृ॒त्रहा॑ । त्वं भ॒द्रो अ॒सि क्र॑तुः ।

भ॒द्रा ते॑ अ॒ग्ने स्व॑नी॒क सं॒दृग्घो॑रस्य॒ सतो॑ वि॒षुण॑स्य॒ चारुः॑ ।

न यत् ते शोचिस्तमसा वरन्त न ध्वस्मानस्तनुवि रेप आ धुः ।
भद्रं ते अग्ने सहसिन्ननीकमुपाक आ रोचते सूर्यस्य – [] 29

4.3.13.1 - Padam

अग्निः । वृत्राणि । जङ्घनत् । द्रविणस्युः । विपन्ययेति
वि – पन्यया ॥ समिद्ध इति सम् – इद्धः । शुक्रः । आहुत
इत्या – हुतः । त्वम् । सोम । असि । सत्यतिरिति सत् – पतिः ।
त्वम् । राजा ॥ उत । वृत्रहेति वृत्र – हा । त्वम् । भद्रः । असि ।
क्रतुः । भद्रा । ते । अग्ने । स्वनीकेति सु – अनीक । सन्दृगेति
सं – दृक् । घोरस्य । सतः । विषुणस्य । चारुः । न । यत् । ते ।
शोचिः । तमसा । वरन्त । न । ध्वस्मानः । तनुवि । रेपः । एति ।
धुः । भद्रम् । ते । अग्ने । सहसिन् । अनीकम् । उपाके । एति ।
रोचते । सूर्यस्य । 29 (50)

4.3.13.2

रुशद्-दृशे ददृशे नक्तया चिदरूक्षितं दृश आ रूपे अन्नं ॥
सैनाऽनीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवाः आयजिष्ठः स्वस्ति ।

अ॒द॒ब्धो॑ गो॒पा उ॒त नः॑ पर॒स्या अ॒ग्ने॑ द्यु॒म॒दु॒त रे॒वद् दि॒दी॒हि ।
 स्व॒स्ति नो॑ दि॒वो अ॒ग्ने पृ॒थि॒व्या वि॒श्वायु॑र्धेहि यज॒थाय॑ दे॒व ।
 यत् सी॒महि॑ दि॒विजा॑त प्र॒शस्तं॑ तद॒स्मासु॑ द्र॒विणं॑ धेहि चि॒त्रं ।
 यथा॑ हो॒तर्म॑नु॒षो – [] 30

4.3.13.2 - Padam

रु॒शत् । दृ॒शे । द॒दृ॒शे । न॒क्त॒या । चि॒त् । अ॒रू॒क्षि॒तम् । दृ॒शे । ए॒ति ।
 रू॒पे । अ॒न्नम् । सः । ए॒ना । अ॒नी॒केन॑ । सु॒वि॒द॒न्न इति॑ सु॒वि॒द॒न्नः ।
 अ॒स्मे इति॑ । य॒ष्टा॑ । दे॒वान् । आ॒य॒जि॒ष्ठ इत्या॑ – य॒जि॒ष्ठः । स्व॒स्ति ।
 अ॒द॒ब्धः । गो॒पा इति॑ गो॒पाः । उ॒त । नः॑ । पर॒स्या इति॑ परः॒पाः ।
 अ॒ग्ने॑ । द्यु॒म॒दि॒ति द्यु॑ – मत् । उ॒त । रे॒वत् । दि॒दी॒हि । स्व॒स्ति । नः॑ ।
 दि॒वः । अ॒ग्ने । पृ॒थि॒व्याः । वि॒श्वायु॑रिति विश्व – आ॒युः । धे॒हि ।
 यज॒थाय॑ । दे॒व । यत् । सी॒महि॑ । दि॒विजा॑तेति दि॒वि – जा॒त ।
 प्र॒शस्त॑मिति प्र – शस्तम् । तत् । अ॒स्मासु॑ । द्र॒विणम् । धे॒हि ।
 चि॒त्रम् । यथा॑ । हो॒तः । म॒नु॒षः । 30 (50)

4.3.13.3

दे॒वता॑ता॒ य॒ज्ञेभिः॑ सू॒नो॑ सह॒सो॒ यजा॑सि ।
ए॒वा नो॑ अ॒द्य॒ सम॑ना॒ समा॑नानु॒-श॒न्न॒ग्ने॑ उ॒शतो॑ य॒क्षि दे॒वान् ।
अ॒ग्नि॑मी॒डे पु॒रोहि॑तं॒ य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विजं॑ ॥ हो॒तार॑ꣳ र॒त्नधा॑त॒मं ।
वृषा॑ सोम॒ द्युमा॑ꣳ अ॒सि वृषा॑ दे॒व वृष॑व्रतः ।
वृषा॑ ध॒र्माणि॑ दधिषे । सा॒न्त॒पना॑ इ॒दꣳ ह॒विर्म॑रु॒तस्त॑ज्जु॒ष्टुष्ट॑न ।
यु॒ष्माको॑ती रि॒शाद॑सः । यो नो॑ म॒र्तो॑ व॒सवो॑ दु॒र्ह॒णायु॑स्तिरः
स॒त्यानि॑ म॒रुतो॑ - [] 31

4.3.13.3 - Padam

दे॒वता॑तेति॒ दे॒व - ता॒ता । य॒ज्ञेभिः॑ । सू॒नो॑ इति॒ । सह॒सः॑ । यजा॑सि ।
ए॒वा । नः॑ । अ॒द्य । सम॑ना । समा॑नान् । उ॒शन् । अ॒ग्ने । उ॒शतः॑ ।
य॒क्षि । दे॒वान् । अ॒ग्निम् । ई॒डे । पु॒रोहि॑तमिति॒ पुरः॑ - हि॒तम् ।
य॒ज्ञस्य॑ । दे॒वम् । ऋ॒त्विज॑म् । हो॒तार॑म् । र॒त्नधा॑त॒ममिति॑
र॒त्न - धा॑त॒मम् । वृषा॑ । सोम॑ । द्यु॒मानि॑ति॒ द्यु-॑मान् । अ॒सि । वृषा॑ ।
दे॒व । वृष॑व्रत॒ इति॑ वृष - व्रतः॑ । वृषा॑ । ध॒र्माणि॑ । दधि॑षे ।

सान्त॑पना॒ इति॑ सां॒ – तप॑नाः । इ॒दम् । ह॒विः । मरु॑तः । तत् ।
जु॒जु॒ष्टन॑ । यु॒ष्माक॑ । ऊ॒ती । रि॒शाद॑स इति॑ रि॒श – अ॒दसः॑ । यः ।
नः । म॒र्तः । व॒सवः॑ । दु॒र्ह॒णा॒युरि॑ति॒ दुः – ह॒णा॒युः । ति॒रः ।
स॒त्यानि॑ । म॒रुतः॑ । 31 (50)

4.3.13.4

जिघा॑सात् ।

द्रु॒हः पा॒शं प्र॒ति स॒ मु॒ची॒ष्ट त॑पि॒ष्ठेन॑ तप॒सा ह॑न्तना॒ तं ।
सँ॒व॒थ्स॒रीणा॑ म॒रुतः॑ स्व॒र्का उ॑रु॒क्षयाः॑ स॒गणा॑ मा॒नुषे॑षु ।
ते॒ऽस्मत् पा॒शान् प्र॑ मु॒ञ्च॒न्त्व॒हसः॑ सान्त॑पना॒ मदि॒रा मा॑द॒यिष्ण॑वः ।
पि॒प्री॒हि दे॒वा उ॑शतो॒ यवि॑ष्ठ वि॒द्वा ऋ॒तूँर्ऋ॑तुपते॒ यजे॑ह ।
ये दै॒व्या ऋ॒त्वि॒जस्ते॑भि॒रग्ने॑ त्वँ॒ होत॑णाम॒स्याय॑जिष्ठः ।
अग्ने॑ यद॒द्य वि॒शो अ॑ध्व॒रस्य॑ होतः॒ पाव॑क – [] 32

4.3.13.4 - Padam

जिघा॑सात् । द्रु॒हः । पा॒शम् । प्र॒तीति॑ । सः । मु॒ची॒ष्ट । त॑पि॒ष्ठेन॑ ।
तप॑सा । ह॒न्तन॑ । तम् । सँ॒व॒थ्स॒रीणा॑ इति॑ सं – व॒थ्स॒रीणाः॑ ।

म॒रुतः॑ । स्व॒र्का इति॑ सु – अ॒र्काः । उ॒रु॒क्षया॑ इत्यु॒रु – क्षयाः॑ ॥
सग॑णा इति॑ स – ग॒णाः । मा॒नुषे॑षु । ते । अ॒स्मत् । पाशा॑न् । प्रेति॑ ।
मुञ्च॑न्तु । अ॒ह॒सः । सा॒न्तप॑ना इति॑ सां – तप॑नाः । म॒दि॒राः ।
मा॒दयि॑ष्णवः । पि॒प्री॑हि । दे॒वान् । उ॒शतः॑ । य॒वि॒ष्ठ । वि॒द्वान् । ऋ॒तून् ।
ऋ॒तु॒पत॑ इत्यृ॒तु-प॑ते । य॒ज । इ॒ह । ये । दै॒व्याः॑ । ऋ॒त्वि॒जः । तेभिः॑ ।
अ॒ग्ने । त्वम् । हो॒तृणा॑म् । अ॒सि । आ॒य॒जि॒ष्ठ इत्या – य॒जि॒ष्ठः ।
अ॒ग्ने ॥ यत् । अ॒द्य । वि॒शः । अ॒ध्वर॑स्य । हो॒तः । पा॒वक॑ । 32 (50)

4.3.13.5

शो॑चे वेष्ट्व॑ हि यज्वा ॥ ऋ॒ता य॑जासि म॒हिना॑ वि यद्भूर्ह॒व्या व॑ह
यश॑सं वी॒रव॑त्तमं । ग॒यस्फा॑नो अमी॒वहा॑ व॒सु॒वित् पु॑ष्टि॒वर्ध॑नः ।
सु॒मि॒त्रः सो॑म नो भव । गृ॒हमे॑धास आ ग॒त म॑रुतो मा॒ऽप भू॑तन ।
प्र॒मुञ्च॑न्तो नो अ॒ह॒सः । पू॒र्वीभि॑र्हि ददा॒शिम॑ श॒रद्भि॑र्मरुतो व॒यं ।
महो॑भि- [] 33

4.3.13.5 - Padam

शो॒चे॒ । वेः॑ । त्वम् । हि॑ । यज्वा॑ ॥ ऋ॒ता । य॒जा॒सि॑ । म॒हि॒ना॑ । वी॒ति॑ ।
यत् । भूः॑ । ह॒व्या॑ । व॒ह॑ । य॒वि॒ष्ट॑ । या॑ । ते॒ । अ॒द्य॑ । अ॒ग्नि॒ना॑ ॥
र॒यि॒म् । अ॒रु॒न॒वत्॑ । पो॒ष॒म् । ए॒व॑ । दि॒वे॒दि॒व॑ इति॒ दि॒वे॑ – दि॒वे॑ ।
य॒श॒स॒म् ॥ वी॒र॒व॒त्त॒म॒मि॒ति॑ वी॒र॒व॒त् – त॒म॒म् । ग॒य॒स्फा॒न॑ इति॒
ग॒य॑ – स्फा॒नः॑ । अ॒मी॒व॒हे॒त्य॒मी॒व॑ – हा॑ । व॒सु॒वि॒दि॒ति॑ व॒सु॑ – वि॒त् ।
पु॒ष्टि॒व॒र्ध॒न॑ इति॒ पु॒ष्टि॑ – व॒र्ध॒नः॑ । सु॒मि॒त्र॑ इति॒ सु॑ – मि॒त्रः॑ । सो॒म॑ ।
नः॑ । भ॒व॑ । गृ॒ह॒मे॒धा॒स॑ इति॒ गृ॒ह॑ – मे॒धा॒सः॑ । ए॒ति॑ । ग॒त॑ । म॒रु॒तः॑ ।
मा॑ । अ॒पे॒ति॑ । भू॒त॒न॑ । प्र॒मु॒ञ्च॒न्त॑ इति॒ प्र॑ – मु॒ञ्च॒न्तः॑ । नः॑ ।
अ॒ह॒सः॑ । पू॒र्वी॒भिः॑ । हि॑ । द॒दा॒शि॒म॑ । श॒र॒द्भि॒रि॒ति॑ श॒र॒त् – भिः॑ ।
म॒रु॒तः॑ । व॒य॒म् । म॒हो॒भि॒रि॒ति॑ म॒हः॑ – भिः॑ । 33 (50)

4.3.13.6

– श्व॒र्ष॒णी॒नां॑ ।

प्र॒बु॒ध्नि॒या॑ ई॒र॒ते॑ वो॒ म॒हा॒सि॑ प्र॒णा॒मा॒नि॑ प्र॒य॒ज्य॒व॒स्ति॒र॒ध्वं॑ ।
स॒ह॒स्रि॒यं॑ द॒म्यं॑ भा॒ग॒मे॒तं॑ गृ॒ह॒मे॒धी॒यं॑ म॒रु॒तो॑ जु॒ष॒ध्वं॑ ।

उप॒ यमे॑ति॒ युव॑तिः सु॒दक्षं॑ दो॒षा वस्तो॑र्ह॒विष्म॑ती घृ॒ताची॑ ॥
 उप॒ स्वैन॑मर॒मति॑र्व-सू॒युः । इ॒मो अ॑ग्ने वी॒तत॑मानि
 ह॒व्या ऽज॑स्रो वक्षि॒ देव॑ता॒तिम॑च्छ । प्रति॑ न ई॒र् सु॒रभी॑णि॒ विय॑न्तु ।
 क्री॒डं वः॑ श॒र्धो मारु॑तमन॒र्वाण॑ रथे॒शुभं॑ ॥ 34

4.3.13.6 - Padam

च॒र्षणी॑नाम् । प्रेति॑ । बु॒ध्निया॑ ॥ ई॒रते॑ । वः । महा॑र्सि । प्रेति॑ ।
 नामा॑नि । प्र॒यज्य॑व इति॑ प्र - य॒ज्यवः॑ । ति॒रध्व॑म् । स॒हस्रि॑यम् ॥
 द॒म्यम् ॥ भा॒गम् । ए॒तम् । गृ॒हमे॑धीयमि॒ति गृ॒ह - मे॑धीयम् ॥ म॒रुतः॑ ।
 जु॒षध्व॑म् । उपे॑ति । यम् । ए॒ति । यु॒वतिः॑ । सु॒दक्ष॑मि॒ति सु - दक्ष॑म् ॥
 दो॒षा । वस्तोः॑ ॥ ह॒विष्म॑ती । घृ॒ताची॑ ॥ उपे॑ति । स्व । ए॒नम् ।
 अ॒रम॑तिः । व॒सूयु॑रिति॒ वसू - युः॑ । इ॒मो इति॑ । अ॒ग्ने । वी॒तत॑मानी॒ति
 वी॒त - त॑मानि । ह॒व्या । अ॒जस्रः॑ । व॒क्षि । दे॒वता॑तिमि॒ति
 दे॒व - ता॑तिम् । अ॒च्छ । प्र॒तीति॑ । नः । ई॒म् । सु॒रभी॑णि । विय॑न्तु ।
 क्री॒डम् । वः । श॒र्धः । मारु॑तम् । अ॒नर्वा॑णम् । रथे॒शुभ॑मि॒ति

रथे – शुभम् । 34 (50)

4.3.13.7

क॒ण्वा॑ अ॒भि प्र॑ गा॒यत॑ । अ॒त्या॒सो॑ न॒ ये म॒रुतः॑ स्व॒ञ्चो॑ य॒क्षदृ॑शो
न शु॒भय॑न्त॒ मर्याः॑ । ते ह॒र्म्ये॒ष्ठाः॑ शि॒शवो॑ न शु॒भ्रा व॒थ्सा॒सो न
प्र॒क्री॒डिनः॑ प॒यो॒धाः । प्रै॒षाम॑ज्मेषु॒ वि॒थुरे॑व॒ रेज॑ते भू॒मिर्या॑मेषु॒ यद्ध
यु॒ञ्जते॑ शु॒भे । ते क्री॒डयो॑ धु॒नयो॑ भ्राज॒दृष्ट॑यः स्वयं॑ म॒हित्वं
प॒नय॑न्त॒ धूत॑यः । उ॒प॒ह्वरे॑षु॒ यद॑चि॒ध्वं य॑यिं व॒य इ॒व म॒रुतः॑ के॒न – []35

4.3.13.7 - Padam

क॒ण्वाः॑ । अ॒भि । प्रे॒ति । गा॒यत॑ । अ॒त्या॒सः । न । ये । म॒रुतः॑ ।
स्व॒ञ्चः॑ । य॒क्षदृ॑श इति॒ यक्ष॑ – दृ॒शः । न । शु॒भय॑न्त । म॒र्याः॑ । ते ।
ह॒र्म्ये॒ष्ठा इति॑ ह॒र्म्ये॒-स्थाः॑ । शि॒शवः॑ । न । शु॒भ्राः । व॒थ्सा॒सः । न ।
प्र॒क्री॒डिन॑ इति॒ प्र – क्री॒डिनः॑ । प॒यो॒धा इति॑ प॒यः – धाः । प्रे॒ति ।
ए॒षाम् । अ॒ज्मेषु॑ । वि॒थुरा॑ । इ॒व । रे॒जते॑ । भू॒मिः । या॒मेषु॑ । यत् ।
ह । यु॒ञ्जते॑ । शु॒भे । ते । क्री॒डयः॑ । धु॒नयः॑ ।
भ्राज॒दृष्ट॑य इति॒ भ्राज॑त् – ऋ॒ष्टयः॑ । स्व॒यम् । म॒हित्वमि॑ति

महि – त्वम् । पनयन्त । धूतयः । उपह्वरेष्वित्युप-ह्वरेषु । यत् ।
अचिध्वम् । ययिम् । वयः । इव । मरुतः । केन । 35 (50)

4.3.13.8

चित् पथा ।

श्रोतन्ति कोशा उप वो रथेष्व्वा घृतमुक्षता मधुवर्णमर्चते ।
अग्निमग्निं हवीमभिः सदा हवन्त विश्वपतिं । हव्यवाहं पुरुप्रियं ।
तं हि शश्वन्त ईडते सुचा देवं घृतश्रुता । अग्निं हव्याय वोढवे ।
इन्द्राग्नी रोचना दिवः शनथद्वृत्र मिन्द्रं वो विश्वतस्परी न्द्रं नरो
विश्वकर्मन् हविषा वावृधानो विश्वकर्मन् हविषा वर्धनेन । 36

4.3.13.8 - Padam

चित् । पथा । श्रोतन्ति । कोशाः । उपेति । वः । रथेषु । एति ।
घृतम् । उक्षत । मधुवर्णमिति मधु – वर्णम् । अर्चते ।
अग्निमग्निमित्यग्निम् – अग्निम् । हवीमभिरिति हवीम – भिः ।
सदा । हवन्त । विश्वपतिम् । हव्यवाहमिति हव्य – वाहम् ।
पुरुप्रियमिति पुरु – प्रियम् । तम् । हि । शश्वन्तः । ईडते । सुचा ।

दे॒वम् । घृ॒तश्चु॑तेति॑ घृ॒त - श्रु॑ता॑ ॥ अ॒ग्नि॑म् । ह॒व्याय॑ । वो॒ढवे॑ ।
 इन्द्रा॑ग्नी॒ इतीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । रो॒चना॑ । दि॒वः । श्न॑थत् । वृ॒त्रम् ।
 इन्द्र॑म् । वः । वि॒श्वतः॑ । प॒रीति॑ । इन्द्र॑म् । न॒रः । वि॒श्वक॑र्म॒न्निति॑
 वि॒श्व - क॑र्म॒न् । ह॒विषा॑ ॥ वा॒वृ॒धानः॑ । वि॒श्वक॑र्म॒न्निति॑
 वि॒श्व - क॑र्म॒न् । ह॒विषा॑ ॥ वर्ध॑नेन । 36 (46)

(सूर्य॑स्य - म॒नुषो॑ - म॒रुतः॑ - पा॒वक॑ - म॒हो॑भी - रथे॑शु॒भ -
 ङ्के॑न - षड्च॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A13)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :-

(अ॒पान्त्वे॑म - न्न॒यं पु॒रो भु॒वः - प्रा॒ची - ध्रु॒वक्षि॑ति - स्त्र्य॒वि -
 रिन्द्रा॑ग्नी - मा छ॒न्द - आ॒शुस्त्रि॑वृ - द॒ग्नेर्भा॑गो - ऽस्ये॑क -
 ये॒यमे॒व सा॒ या - ऽग्ने॑ जा॒ता - न॒ग्निर्वृ॑त्राणि - त्रयो॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒पान्त्वे॑ - न्द्रा॑ग्नी - इ॒यमे॒व - दे॒वता॑ता - षट्त्रि॑ंशत्)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 4 :-

(अ॒पान्त्वे॑मन् – ह॒वि॒षा॑ वर्ध॒नेन॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 – Prasanam 3 – TS 4.3

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	1	65
Anuvakam 2	3	130
Anuvakam 3	2	128
Anuvakam 4	3	167
Anuvakam 5	1	76
Anuvakam 6	2	106
Anuvakam 7	2	106
Anuvakam 8	1	37
Anuvakam 9	2	96
Anuvakam 10	3	135
Anuvakam 11	5	269
Anuvakam 12	3	133
Anuvakam 13	8	396
Total →	36	1844

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in